

بررسی و تحلیل فعالیت گردشگری دهکده فرهنگی - تفریحی چادگان با رویکرد آینده نگری

حبیب الله معتمدی

کارمند استانداری اصفهان

Motamedi.adar@gmail.com

حسن بیک محمدی

دانشیار دانشگاه اصفهان

زهره رجبی

استادیار پژوهشگاه شاخص پژوه

پذیرش: ۱۳۹۷/۳/۱۰

دریافت: ۱۳۹۶/۹/۱۳

چکیده

از آنجا که آینده نگری علمی مبنای کوشش های آینده پژوهی جهان معاصر می باشد، در این پژوهش توسعه صنعت گردشگری بر مبنای آینده نگری در دهکده گردشگری زاینده رود مورد توجه قرار گرفت. این دهکده در شهرستان چادگان ساخته شد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و از نظر روش تحقیق توصیفی-پیمایشی می باشد. مدل ارائه شده در این پژوهش **pls** می باشد که با نرم افزار **smart pls** مدیریت عوامل توسعه گردشگری دهکده زاینده رود مورد بررسی قرار گرفت. آمار توصیفی پژوهش با استفاده از تکنیک دلفی مورد بررسی قرار گرفت و از روش مدل سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد. نتایج نشان می دهد که ضریب روایی تمام متغیرها بین ۰/۶۰ می باشد. به منظور بررسی پایایی متغیرها، مقادیر آلفای کرونباخ هر متغیر از میزان قابل قبولی برخوردار بودند. هم چنین، تجزیه و تحلیل روایی واگرا برای هر فاکتور نشان می دهد که میزان پایایی مرکب فاکتورها بالاتر از ۰/۷۰ هستند که در نتیجه پایایی داده ها در سطح مطلوبی قرار دارد. در این میان عامل امکانات و عامل زیرساخت ها به ترتیب دارای بیش ترین و کم ترین مقادیر پایایی مرکب می باشند. نهایتاً آزمون فرضیات حاکی از آن بود که از میان فرضیات پژوهش، فرضیه ۵ مبنی بر تاثیر ظرفیت های اجتماعی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه چادگان به طور کلی با توجه به مقادیر **P-VALUE** و **T-VALUE** معنادار نمی باشد و در این پژوهش با توجه به این موضوع این فرضیه رد شد و سایر فرضیات تایید شده اند.

واژگان کلیدی: آینده نگری، صنعت گردشگری، روش دلفی، روستاهای گردشگری

مقدمه

گردشگری، نظامی مرکب از گردشگران و خدمات مرتبط با آن هاست به نحوی که در تحرک و جا به جایی آنها تسهیل انجام شود. این صنعت به دلیل داشتن اثر تکاثری بالا و دخیل بودن صنایع مختلف از جمله اقامت، حمل و نقل، انرژی، تهیه مواد غذایی و آشامیدنی و... باعث به حرکت درآمدن چرخ اقتصاد کشورها می شود (ابراهیمی کوهبهنه، ۱۳۹۳). از آنجا که آلودگی ایجاد شده در صنعت جهانگردی در مقایسه با بخش های تولیدی بسیار کمتر است، به همین دلیل کشورهای بسیاری با تهیه استراتژی های توسعه بر مبنای گردشگری، تلاش های بیشتری را در جهت توسعه صنعت گردشگری انجام می دهند (یانگ^۱، ۲۰۱۴). توجه به مقوله گردشگری زمانی مهمتر جلوه می کند که براساس آمارهای موجود، صنعت گردشگری امروزه به عنوان دومین منبع درآمد بیش از ۴۹ کشور در حال توسعه به حساب می آید و راهبردی برای افزایش درآمد و فقرزدایی این کشورها بحساب می آید (محمدی ده چشمه و زنگی آبادی، ۱۳۸۷). از آن جا که گردشگری، فعالیتی کاربر است که پیامدهای فرهنگی و اقتصادی در تحولات مناطق به همراه دارد؛ در سال های اخیر نه تنها در سطوح فراملی بلکه در سطح ملی، منطقه ای و محلی نیز مورد توجه قرار گرفته است. هر کشوری که بخواهد در راه توسعه گردشگری خود گام بردارد، لازم است از لحاظ آمایش سرزمین و تعیین توان مندی جاذبه های گوناگون گردشگری در مناطق مختلف، مکان هایی را برای ایجاد زیرساخت های گردشگری به صورت دهکده یا مجتمع و با هدف توسعه گردشگری انتخاب و سازماندهی کند. گردشگری به صورت دهکده یا مجتمع مانند دهکده چادگان فعالیتی گسترده با ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و زیست محیطی است. گستردگی این فعالیت به اندازه ای است که توسعه آن بدون برنامه ریزی اصولی و مدیریت صحیح امکان پذیر نمی باشد بنابراین برای فراهم کردن بستر مناسب برای رشد گردشگری در این دهکده در مرحله اول شناسایی جاذبه ها و در مرحله بعد برنامه ریزی برای توسعه آن ضروری است (بهبزادفر، ۱۳۸۷: ۶).

¹ Yang, C. H., Lin, H. L., & Han, C. C.

مبانی نظری

آینده نگری: تلاشی سیستماتیک برای بررسی درازمدت آینده علم، فناوری، اقتصاد، محیط و جامعه به منظور شناسایی پدیده های نوظهور و حوزه های زیربنایی تحقیقات استراتژیک است که بیشترین منافع اقتصادی و اجتماعی را در برداشته باشد (گودوین^۲، ۲۰۱۵: ۳۸)

آینده نگری علمی: بررسی های جزئی نگرانه و بر اساس داده های آماری، متداول بودن روش های مبتنی بر مشاهده و تجربه، تحلیل عوامل مادی و فیزیکی برای به دست آوردن قوانین پدید آورنده آینده از جمله شاخصه های این نوع آینده نگری است. مبنای ایجاد یک چارچوب تکنیکی در مطالعات آینده و به اصطلاح آینده پژوهی میزان و شکل اطلاعاتی است که بر اساس داده های موجود پیرامون آینده گردآوری می شوند. این چارچوب که در بررسی ها، آینده گرا^۳ و گاهی هم آگاهی رسان^۴ نامیده می شود؛ دارای سه محور اصلی است که بر مبنای میزان دسترسی آینده پژوه به داده ها و اطلاعات طبقه بندی می شوند:

۱- متداولترین تکنیک های آگاهی رسان: گروه کارشناسان، تحلیل و طراحی الگو، پیمایش های دلفی
۲- تکنیک های داخلی آگاهی رسانی: مشاوره، سناریو نویسی، تحلیل اهداف، تحلیل الگو، گذشته نگری

۳- تکنیک های خارجی آگاهی رسان: مدل سازی، شبیه سازی و بازی ها، طوفان فکری، درخت همبستگی، فناوری های حساس، تحلیل تاثیر متقاطع، تحلیل رفتاری، تحلیل محتوا، تحلیل ابداع یا اختراع، تخیل علمی.

گردشگری با نگاهی به آینده

تا اواخر دهه ۱۹۷۰، گردشگری به عنوان فعالیتی طلایی و بدون دود (آلودگی) معرفی و همواره بر پیامدهای مطلوب و منافع آن به ویژه منافع اقتصادی تاکید می شد. از دهه ۱۹۸۰ یافته ها و گزارشهای

2 Goodwin
3 Informant
4 Informan

تحقیقی متعدد، پیامدهای زیست محیطی، اجتماعی و فرهنگی نامطلوب گردشگری را مورد تایید قرار دادند. در دهه مذکور پیامدهای زیست محیطی ناشی از گردشگری به تنها دغدغه محققان این حوزه مبدل شد در دهه ۱۹۹۰ در راستای پارادایم توسعه پایدار، رویکردهای سنتی توسعه گردشگری به چالش کشیده و با تاکید همزمان بر پیامدهای مطلوب و نامطلوب گردشگری، حرکت از گردشگری انبوه به سوی رویکرد توسعه پایدار گردشگری آغاز شد (جوراوسکی و همکاران، ۱۹۹۷).^۵ رویکرد توسعه پایدار گردشگری، یک جایجایی از رویکردهای سنتی اقتصاد نئوکلاسیک در زمینه توسعه گردشگری، به یک رویکرد کلی نگرتر (سیستمی تر) را نشان می دهد که در این رویکرد، نه تنها نیازهای بازار مورد توجه است بلکه نیازهای (ضروریات) جامعه و محیط زیست طبیعی نیز مورد توجه و تأکید قرار می گیرد. برخی نویسندگان، گردشگری پایدار را به عنوان رویکردی که مستلزم عملکردی برای حیات و کیفیت بلندمدت هم منابع طبیعی و هم انسانی است، تعریف می کنند از این رو در قالب رویکرد توسعه پایدار گردشگری، بررسی نقش گردشگری در توسعه منطقه ای و محلی عموماً از ابعاد اقتصادی-اجتماعی یا اجتماعی- فرهنگی و محیطی صورت می گیرد (قره نژاد، ۱۳۷۴). از توسعه پایدار در منابع مختلف تعاریف متعددی ارائه گردیده است که در جدول (۱) به اختصار این تعاریف آورده شده است.

جدول (۱) تعاریف توسعه پایدار

محقق	تعریف
ردکلیف (۲۰۰۵) ۶	تجدید و تولید منابع و چیزهای مصرف شدنی برای نسل های فعلی و آتی بدون وارد آوردن خسارت به محیط زیست
(لوربچ و روتمن، ۲۰۰۷) ۷	ارائه و بررسی اصول استفاده از منابع به منظور حفظ آن ها برای آیندگان
(اومر، ۲۰۰۸) ۸	تلاش برای حصول اطمینان از رشد اقتصادی بدون وارد کردن آسیب به محیط
سیگس همکاران (۲۰۰۹) ۹	دستیابی به مزیت رقابتی با تاکید بر حفظ محیط زیست کره و ابعاد مختلف زندگی انسانی
سفلایی (۱۳۸۲)	آنچه که می تواند در آینده نداوم یابد
کاظمی، محمدی (۱۳۸۰)	عبارت است از تلاش به منظور برابری در توزیع منافع اقتصادی، عدالت اجتماعی و افزایش آگاهی ها نسبت به محیط زیست
مثنوی (۱۳۸۱)	الگوی توسعه دراز مدت و بدون تغییر اساسی در محیط زیست.

5 Jurowski, Uysal et al

6 Redclift

7 Loorbach and Rotmans

8 Omer

9 Ciegis, Ramanauskiene et al

ابعاد توسعه پایدار گردشگری

در ادبیات گردشگری ابعاد اصلی پایداری اقتصادی شامل منافع اقتصادی، متنوع سازی اقتصاد محلی، رشد اقتصادی کنترل شده، بهبود روابط محلی و منطقه ای و توزیع عادلانه منافع اقتصادی در اقتصاد محلی می باشد، همچنین بعد اقتصادی پایداری گردشگری، بر درآمد مناسب، ثبات قیمت کالاها و خدمات و برابری فرصتهای شغلی در جامعه دلالت دارد. نرخ رشد توسعه گردشگری باید در حد و سازگار با ظرفیت های جامعه باشد و منابع طبیعی و فرهنگی در معرض خطر را بازیابی کند. بعد محیطی پایداری به ترکیب عوامل محیطی با منابع گردشگری و اثرات متقابل آنها دلالت دارد، که نباید تحت تأثیر تغییرات اساسی آسیب بینند در گردشگری پایدار، پایداری اجتماعی- فرهنگی دلالت دارد بر توجه به هویت اجتماعی و سرمایه اجتماعی و توجه به فرهنگ جامعه و امتیازات آن و توجه به تقویت انسجام اجتماعی و عزت نفس که به ساکنان جامعه اجازه خواهد داد تا زندگی خودشان را کنترل کنند(دخالت در امور زندگی خودشان) به منظور دستیابی به هدف گردشگری پایدار، مشارکت ساکنان محلی در فرایند تصمیم گیری یک الزام است. رضایت بازدیدکنندگان نیز به عنوان عاملی کلیدی از گردشگری پایدار در راستای کارآیی بلندمدت اقتصادی گردشگری محلی اهمیت بالایی دارد از دیدگاه گردشگران، اغلب آنها در جستجوی مقاصدی هستند که دارای سطح بالایی از کیفیت زیست محیطی اند، آنها دوست دارند از محیطی بازدید کنند که جذاب و تمیز باشد و آلوده و بیش از حد متراکم و شلوغ نباشد. همچنین این برای ساکنان نواحی گردشگری نیز حائز اهمیت است که از آسیب ها و خسارتهای محیط زیستی و مسائل و مشکلات اجتماعی در امان باشند(کاظمی، ۱۳۸۵).

شاخص های رویکرد توسعه پایدار

توسعه پایدار شرط اساسی تأمین زندگی امن و پایدار است که به منظور به حداقل رساندن اتلاف منابع، تخریب محیط، گسستگی فرهنگی و بی ثباتی اجتماعی تلاش می کند. این مفهوم ابتدا از طرف گزارش

کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه^{۱۰} مطرح شد که به دنبال حل دغدغه‌های اساسی در خصوص عدالت، نیازهای اقتصادی جمعیت حاشیه نشین، و محدودیت‌های اجتماعی و تکنولوژیکی توان محیطی در رفع نیازهای نسل کنونی و آینده می‌باشد. بر اساس این کمیسیون، توسعه پایدار، توسعه ای است که نیازهای نسل کنونی را بدون به مخاطره انداختن توانایی‌های نسل‌های آینده در برطرف کردن نیازهای شان، تأمین کند. تناقض‌های زیادی هم در مفهوم توسعه پایدار و هم در ماهیت گردشگری وجود دارد به طوری که پایداری دربرگیرنده افق زمانی بی انتهاست، و تصمیم گیری عملی به اتخاذ افق‌های بی انتها نیاز دارد. اگرچه این فاکتورها، دستیابی به اهداف توسعه پایدار را سخت تر و پیچیده تر می‌کنند، اما نمی‌توانند موانع سختی به شمار آیند، زیرا تاکید آن‌ها بر پایداری کاربری اراضی است. یون و یاسال (۲۰۱۰)^{۱۱}، از ۵ مکانیسم برای تأمین هدف پایداری گردشگری نام برده اند که عبارتند از: نظام‌های کنترل هماهنگ و یکپارچه؛ توسعه مکانیسم‌های هماهنگ کننده صنعت؛ ارتقاء آگاهی مصرف کننده؛ ارتقاء آگاهی تولید کننده؛ و برنامه ریزی استراتژیک گردشگری برای جایگزینی رویکردهای مرسوم. پنج مکانیسم تعریف شده از سوی ایشان، برای نیل به گردشگری پایدار، در جهت اجرایی کردن استراتژی‌های برنامه ریزی در مقصد یا سطح عملیاتی مطرح شده است، اما مباحث زمینه ای برای اجرای استراتژی‌های گردشگری ارائه نشده اند. در بررسی رویکرد اخیر در خصوص توسعه پایدار گردشگری، با در نظر داشتن توسعه پایدار مباحثی را مطرح ساخته اند که برای امر برنامه ریزی گردشگری ضروری به نظر می‌آید:

۱. گردشگری پایدار، جهت گیری ارزشمندی را در چیزی که مدیریت اثرات گردشگری بر اقتصاد بازار اولویت پیدا می‌کند نشان می‌دهد، اگرچه تنش بین آن دو حتی هنوز نیز مشاهده می‌گردد.
۲. دستیابی به توسعه پایدار گردشگری به ارزیابی‌هایی با مقیاس و زمینه خاص نیازمند است.
۳. مباحث گردشگری پایدار در بازساخت اقتصاد جهانی شکل می‌گیرد و از نظر محتوایی در اقتصادهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است.

¹⁰ World Commission on Environment and Development(WCED)

¹¹ Uoon & Yasal

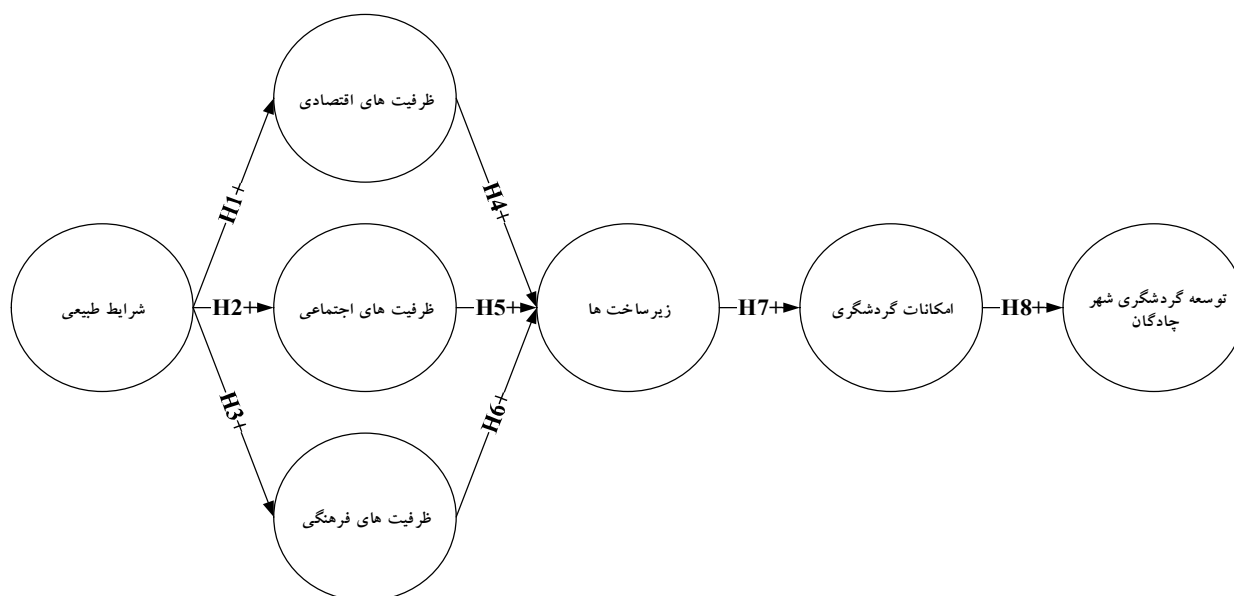
۴. در مقیاس اجتماع محلی، گردشگری پایدار نیازمند کنترل منابع محلی است.
۵. توسعه پایدار گردشگری نیازمند صبر، تلاش، و تعهد دراز مدت است (اسماعیل زاده و همکاران، ۱۳۹۰).

با توجه به مطالب ذکر شده برای دستیابی به توسعه پایدار گردشگری به شاخص‌های زیر نیازمند است
شاخص‌های اکولوژیکی: شامل تنوع زیستی، مصرف منابع، اکوسیستم‌ها، آلودگی‌های محیطی، دفع ضایعات، پوشش گیاهی، و ایمنی.

۱. شاخص‌های اقتصادی: شامل اشتغال، رفاه اقتصادی، کارآئی اقتصادی، مصرف انرژی و حمل و نقل.
۲. شاخص‌های اجتماعی: شامل آموزش، سلامت، عدالت، امنیت، جمعیت و سطح رضایت گردشگران.
۳. شاخص‌های نهادی: شامل دسترسی به اطلاعات و ارتباطات، نهادهای محلی و علم و تکنولوژی.
۴. شاخص‌های فرهنگی: شامل وفاداری به آداب و رسوم محلی، سطح حفظ هویت محلی و سطح انتظارات.

موقعیت منطقه مورد مطالعه

شهر چادگان به عنوان مرکز شهرستان چادگان در فاصله تقریبی ۱۱۵ کیلومتری غرب شهر اصفهان (مرکز استان) قرار گرفته است. این شهرستان در محدوده‌ای به مختصات ۵۰ درجه و ۱۳ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۵۱ دقیقه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۳۲ دقیقه تا ۳۲ درجه و ۵۸ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. شهرستان با مساحت حدود ۱۲۰۰ کیلومترمربع از سمت شمال و شرق با شهرستان تیران و کرون، از سمت شمال غرب با شهرستان فریدن، از سمت غرب با شهرستان فریدون شهر و از جنوب با استان چهارمحال و بختیاری همجوار می‌باشد (گزارشات دهکده زاینده رود، ۱۳۹۵) شکل (۱) نقشه منطقه مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

شکل (۲) مدل پژوهش

معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی

PLS یک مدل ساختاری مبتنی بر واریانس برای تحلیل داده ها می باشد که توانایی این مدل در کار با داده های اندک، عدم حساسیت به نرمال بودن داده ها و پیش بینی می باشد (اسپوزیتو و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین جامعه آماری پژوهش حاضر گردشگر ورودی به شهر چادگان می باشد که با توجه به نامشخص بودن تعداد آن ها و همچنین نبود یک آمار دقیق و علمی حجم جامعه پژوهش حاضر ماکسیم مقدار فرمول کوکران برابر با ۳۸۴ نفر است که محققان آن را به عنوان حجم نمونه مورد بررسی، در نظر گرفتند. این پرسشنامه ها در نیمه دوم سال ۱۳۹۵ و نیمه اول سال ۱۳۹۶ در مبادی ورودی شهر چادگان، با کمک تورلیدرها و در جاذبه های اصلی و یا از طریق ارسال ایمیل بین گردشگران توزیع گردید.

ارزیابی مدل اندازه گیری

برای برآزش آزمون مدل سازی معادلات ساختاری واریانس محور یک چارچوب واحد وجود دارد: ارزیابی مدل اندازه گیری^{۱۲}، آزمون مدل ساختاری^{۱۳} و آزمون مدل کلی PLS. ارزیابی مدل مسیر PLS شامل دو مرحله میشود: در مرحله اول ارزیابی مدل اندازه گیری مطرح میشود که در این مرحله پایایی و روایی این مدل بر حسب نوع مدل تعیین میشود. در مرحله دو آزمون مدل ساختاری (درونی) و در آخر معیار ارزیابی کلی مدل مسیر PLS محاسبه خواهند شد (عبدی و همکاران، ۲۰۱۳). آزمون مدل های اندازه گیری انعکاسی شامل تجزیه و تحلیل پایایی، پایایی مرکب، روایی همگرا و روایی تشخیصی می باشد (کمپون و همکاران، ۲۰۱۶).

همچنین اگر میزان ضریب پایایی بالای ۰.۶۰ باشد متغیرها از پایایی مطلوبی برخوردارند (چین، ۱۹۹۸) (برکلی و همکاران، ۱۹۹۵). با توجه به نظر خوشکام و همکاران (۲۰۱۶) پایایی داده ها در صورتی که بالای ۰.۷ باشد از میزان مناسبی برخوردار می باشد. به منظور محاسبه روایی همگرا از مقادیر AVE استفاده شده است که کمپون و همکاران (۲۰۱۶) عنوان داشتند که AVE بالاتر از ۰.۵۰ بیانگر وجود روایی همگرا می باشد. روایی واگرا یا تشخیصی توانایی یک مدل اندازه گیری انعکاسی را در میزان افتراق مشاهده پذیرهای متغیرهای پنهان آن مدل با سایر مشاهده پذیرهای موجود در مدل می سنجد. روایی واگرا در واقع مکمل روایی همگرا بوده که نشان دهنده تمایز نشانگرهای یک متغیر پنهان از سایر نشانگرهای دیگر در همان مدل ساختاری است (اسپوزیتو و همکاران، ۲۰۱۰). یک معیار برای سنجش روایی واگرا استفاده از آزمون مطرح شده می باشد که طبق آن یک متغیر پنهان در مقایسه با سایر متغیرهای پنهان، باید پراکندگی بیشتری را در بین مشاهده پذیرهای خود داشته باشد، تا بتوان گفت متغیر پنهان مورد نظر روایی واگرای بالایی دارد (فورنور و رارچر، ۱۹۸۱). در اصطلاحات آماری جذر AVE هر متغیر پنهان باید بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر پنهان با متغیرهای پنهان دیگر باشد (هنسلر و

^{۱۲} Outter Model

^{۱۳} Inner Model

همکاران، ۲۰۰۹). پس از تایید تجزیه و تحلیل و بررسی روایی و پایایی مدل، ارزیابی مدل ساختاری ممکن می باشد.

ارزیابی مدل ساختاری

آزمون مدل ساختاری با بررسی^{۱۴} (R^2) هر فاکتور مستقل و ضریب مسیر^{۱۵} توسط راه اندازی خودکار^{۱۶} انجام می شود (هیرو همکاران، ۲۰۱۱) که طبق این پژوهش R^2 بالاتر از ۰/۲۵ ضعیف^{۱۷}، بالاتر از ۰/۵ متوسط^{۱۸} و بالاتر از ۰/۷۵ قوی^{۱۹} می باشد. به منظور آزمون فرضیات از مقادیر ضریب تاثیر و P-Value استفاده می گردد.

یافته ها

به منظور جمع آوری داده‌ها، تعداد ۴۱۰ پرسشنامه پژوهش در میان نمونه آماری توزیع شد که از بین آنها ۳۹۵ عدد پرسشنامه توسط محقق جمع آوری گردید. همچنین تعداد ۱۶ پرسشنامه نیز به دلیل کامل نبودن، حذف شد. بدین ترتیب، تعداد ۳۷۹ پرسشنامه در این پژوهش بدست آمد که از داده‌های آنها در تجزیه و تحلیل استفاده شد. به منظور بررسی نمونه مورد مطالعه در ابتدا سوالاتی پیرامون سن، جنسیت، مدرک تحصیلی و... از پاسخ گویان پرسیده شد که یافته های بدست آمده به شرح زیر می باشند از ۳۷۹ پاسخ گو ۱۴۷ نفر زن و ۲۳۲ نفر مرد بودند که در این پژوهش زنان ۳۸/۸٪ از پاسخ گویان و مردان ۶۱/۲٪ از پاسخ گویان را شامل می شوند. در رابطه با سن پاسخ گویان یافته نشان داد که ۹/۸٪ از ایشان کمتر از ۲۰ سال، ۲۷/۲٪ بین ۲۱ تا ۳۰ سال، ۳۵/۱٪ بین ۳۱ تا ۴۰ سال و ۱۹/۵٪ بین ۴۱ تا ۵۰ سال سن دارند و نهایتاً ۸/۴٪ بالاتر از ۵۰ سال سن دارند. از سویی یافته های پژوهش در ارتباط با مدرک

¹⁴ Coefficient of determination

¹⁵ significant of the paths

¹⁶ bootstrapping

¹⁷ Weak

¹⁸ Moderate

¹⁹ Substantial

تحصیلی افراد نشان داد که ۴۲/۷٪ افراد دارای مدرک زیر دیپلم، ۴/۵٪ دارای دیپلم و فوق دیپلم، ۳۸/۳٪ افراد کارشناسی، ۱۰/۸٪ افراد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و ۳/۷٪ از افراد دارای مدرک دکتری می باشند. در رابطه با شغل پاسخگویان یافته نشان داد که ۱۵/۸٪ از ایشان دانشجوی، ۶/۱٪ آن ها خانه دار، ۲۵/۹٪ دارای شغل آزاد و ۲۱/۴٪ کارمند بخش خصوصی و نهایتاً ۳۰/۹٪ کارمند بخش دولتی هستند.

یافته های مربوط به فرضیات پژوهش و ارزیابی مدل ساختاری پژوهش

در این قسمت به بیان و بررسی یافته های مربوط به فرضیات پژوهش پرداخته می شود. به منظور بررسی فرضیات پژوهش از روش معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی استفاده گردید که یافته ها به شرح زیر می باشد. یافته های پژوهش نشان می دهد که ضریب روایی تمام متغیرها بین ۰/۶۰ می باشد. در صورتی که میزان بار عاملی بالای ۰/۵۰ باشد متغیرها از روایی مطلوبی برخوردارند بنابراین تمامی متغیرهای این پژوهش از روایی مناسبی برخوردارند. از سویی به منظور بررسی پایایی متغیرهای مورد بررسی در مدل پژوهش، مقادیر آلفای کرونباخ هر متغیر که حاصل تحلیل مدل می باشد، نشان داد که مقادیر پایایی همه متغیرهای مورد بررسی از میزان قابل قبولی برخوردار است. همچنین، تجزیه و تحلیل روایی واگرا برای هر فاکتور نشان می دهد که میزان پایایی مرکب فاکتورها بالاتر از ۰/۷۰ هستند که در نتیجه پایایی داده ها در سطح مطلوبی قرار دارد. در این میان عامل امکانات و عامل زیرساخت ها به ترتیب دارای بیشترین و کمترین مقادیر پایایی مرکب می باشند. نهایتاً به منظور محاسبه روایی همگرا از مقادیر AVE استفاده شد در صورتی که AVE بالاتر از ۰/۵۰ بیانگر وجود روایی همگرا می باشد. میزان AVE تمام فاکتورها تایید می گردد جدول (۲).

ردیف	عامل	تعداد گویه	مقادیر AVE
۱	شرایط طبیعی	۳	۰/۷۱۵
۲	ظرفیت های اقتصادی	۳	۰/۶۷۸
۳	ظرفیت های فرهنگی	۳	۰/۷۲۴
۴	زیرساخت ها	۳	۰/۶۵۸
۵	امکانات گردشگری	۳	۰/۸۴۰
۶	توسعه گردشگری	۳	۰/۷۹۵
۷	ظرفیت اجتماعی	۳	۰/۶۹۳

در گام بعدی یافته های مربوط به بار عاملی هر گویه در اندازه گیری مدل انعکاسی پژوهش حاکی از آن بود که بار عاملی گویه های در نظر گرفته در پژوهش از مقادیر قابل قبولی برخوردار است که این یافته ها در جدول (۳) به طور کامل ارائه شده است.

ردیف	عامل	گویه	بار عاملی	ردیف	عامل	گویه	بار عاملی
۱	شرایط طبیعی	۳		۴	فرهنگی	۳	
			۰/۸۳۶				۰/۸۱۶
			۰/۸۲۹				۰/۸۷۱
			۰/۸۷۲				۰/۸۶۵
۲	اقتصادی	۳		۵	زیرساخت ها	۳	
			۰/۸۳۰				۰/۷۹۷
			۰/۸۶۷				۰/۸۵۰
			۰/۷۷۰				۰/۷۸۵
۳	اجتماعی	۳		۶	امکانات	۳	
			۰/۸۳۴				۰/۹۲۱
			۰/۸۷۱				۰/۹۲۱
			۰/۷۸۹				۰/۹۰۸
۷	توسعه گردشگری	۳					
			۰/۹۱۳				
			۰/۸۴۳				
			۰/۹۱۷				

یافته های مربوط به ارزیابی روایی واگرا

در جدول (۴) میزان جذر AVE به صورت BOLD در قطر جدول نمایش داده شده است. با توجه به اینکه جذر AVE هر فاکتور از همبستگی بین فاکتور BOLD شده و سایر فاکتورها بیشتر می باشد، در نتیجه روایی واگرا تایید می گردد. پس از تجزیه و تحلیل و بررسی روایی و پایایی مدل، ارزیابی مدل ساختاری ممکن می باشد.

جدول (۴) مقادیر جذر AVE

	اجتماعی	اقتصادی	امکانات	توسعه گردشگری	زیرساخت	شرایط طبیعی	فرهنگی
اجتماعی	0.830						
اقتصادی	0.705	0.821					
امکانات	0.652	0.531	0.917				
توسعه گردشگری	0.680	0.570	0.860	0.892			
زیرساخت	0.682	0.611	0.600	0.626	0.811		
شرایط طبیعی	0.698	0.557	0.738	0.763	0.600	0.906	
فرهنگی	0.801	0.741	0.705	0.719	0.744	0.756	0.851

یافته های مربوط ارزیابی مدل ساختاری

آزمون مدل ساختاری با بررسی R^2 ^{۲۰} یا ضریب برازش هر فاکتور مستقل و ضریب مسیر^{۲۱} توسط راه اندازی خودکار^{۲۲} انجام می شود. جدول (۵) مقدار R^2 ، آماره T و β متغیرهای مدل و دسته بندی آن ها را نشان می دهد. طبق پژوهش هیر (۲۰۱۱) R^2 بالاتر از ۰/۵ متوسط^{۲۳} و بالاتر از ۰/۷۵ قوی^{۲۴} می باشد و به این دلیل که میزان R^2 متغیر اصلی پژوهش یعنی توسعه گردشگری ۰/۷۳۹ می باشد، مدل قوی در نظر گرفته می شود.

²⁰ Coefficient of determination

²¹ significant of the paths

²² bootstrapping

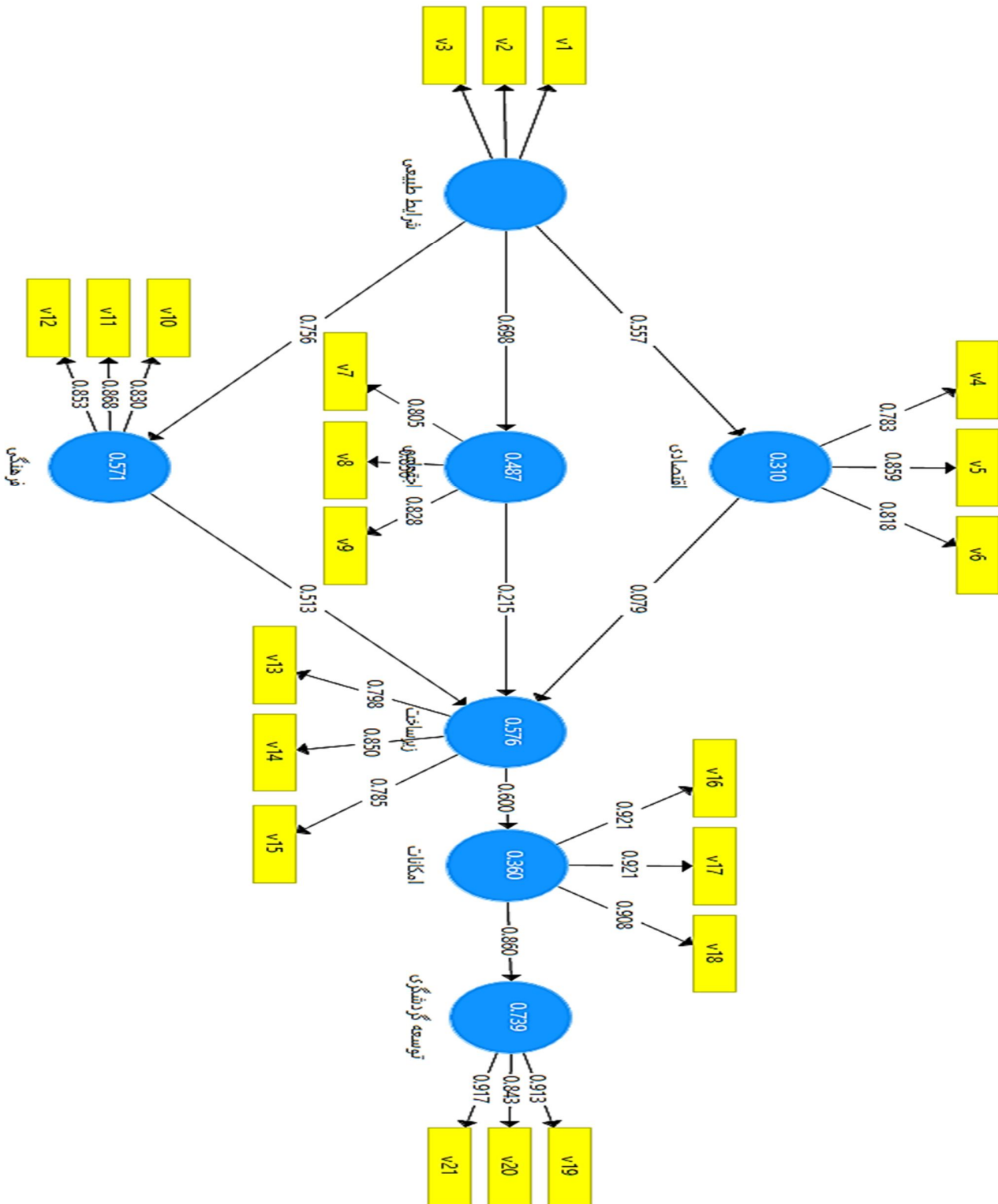
²³ Moderate

²⁴ Substantial

جدول (۵) ضریب مسیر و آزمون فرضیه				
نتیجه	P-Value	T-Value	تأثیر مستقیم	فرضیه
تایید	۰/۰۰۰	5/۹۸۸	۰/557	شرایط طبیعی + ← عوامل اقتصادی
تایید	۰/۰۰۰	4/۳۳۹	۰/698	شرایط طبیعی + ← عوامل اجتماعی
تایید	۰/۰۰۰	4/۷۵۷	۰/756	شرایط طبیعی + ← عوامل فرهنگی
تایید	۰/۰۰۰	۲/۴۰۵	۰/079	عوامل اقتصادی + ← زیرساخت ها
رد	۰/۲۹۸	۰/۵۷۸	۰/215	عوامل اجتماعی + ← زیرساخت ها
تایید	۰/۰۰۱	2/۰۴۲	۰/513	عوامل فرهنگی + ← زیرساخت ها
تایید	۰/۰۰۰	۴/۶۱۴	۰/۶۰۰	زیرساخت ها + ← امکانات
تایید	۰/۰۰۰	5/۱۶۹	۰/۸۶۰	امکانات + ← توسعه گردشگری در چادگان

آزمون فرضیات

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول (۵) به ارائه یافته های بدست آمده پرداخته می شود. همچنین نتایج در شکل (۳) آمده است. همچنان که در شکل (۳) که خروجی نرم افزار نیز می باشد، نشان داده شده که از میان فرضیات پژوهش، فرضیه ۵ مبنی بر تأثیر ظرفیت های اجتماعی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه چادگان به طور کلی با توجه به مقادیر P-VALUE و T-VALUE معنادار نمی باشد و در این پژوهش با توجه به این موضوع این فرضیه رد شد و سایر فرضیات تایید شده اند.

شکل (۳) مدل ساختارى پژوهش

در این پژوهش پس از مطالعه ادبیات تحقیق هشت فرضیه مطرح گشت که پس از جمع اوری داده ها و با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی به بررسی و تحلیل فرضیات پژوهش پرداخته می شود.

فرضیه ۱: موقعیت و شرایط جغرافیایی طبیعی منطقه بر ظرفیت های اقتصادی گردشگری تاثیر گذار است.

فرضیه ۱ بر این بود که موقعیت و شرایط جغرافیایی طبیعی منطقه بر ظرفیت های اقتصادی گردشگری تاثیر گذار است. که یافته ها حاکی از آن بود که این فرضیه با ضریب مسیر ۰.۵۵۷ و در سطح معناداری ۰.۰۰۰ تایید می گردد. که در یافته های پژوهش های بسیاری از جمله پژوهش (ویلسون و همکاران، ۲۰۰۱) بر اهمیت شرایط طبیعی بر ایجاد و گسترش ظرفیت های اقتصادی نواحی گردشگری تاکید شده بود. در نتیجه یافته های این پژوهش با یافته های پژوهش ذکر شده همسو می باشد.

فرضیه ۲: موقعیت و شرایط جغرافیایی طبیعی منطقه بر ظرفیت های اجتماعی گردشگری تاثیر گذار است.

فرضیه ۲ موقعیت و شرایط جغرافیایی طبیعی منطقه بر ظرفیت های اجتماعی گردشگری تاثیر گذار است. این فرضیه با ضریب ۰/۶۹۸ و در سطح معناداری ۰.۰۰۰ تایید می گردد. که در یافته های پژوهش های بسیاری از جمله پژوهش (ویلسون و همکاران، ۲۰۰۱) بر اهمیت شرایط طبیعی بر ظرفیت های اجتماعی نواحی گردشگری تاکید شده بود. در نتیجه یافته های این پژوهش با یافته های پژوهش ذکر شده همسو می باشد.

فرضیه ۳: موقعیت و شرایط جغرافیایی طبیعی منطقه بر ظرفیت های فرهنگی گردشگری تاثیر گذار است. فرضیه ۳ بر این بود موقعیت و شرایط جغرافیایی طبیعی منطقه بر ظرفیت های فرهنگی گردشگری تاثیر گذار است. این فرضیه با ضریب ۰/۷۵۶ و در سطح معناداری ۰.۰۰۰ تایید می گردد. که در یافته های

پژوهش های بسیاری از جمله پژوهش (ویلسون و همکاران، ۲۰۰۱) بر اهمیت شرایط طبیعی بر ظرفیت های فرهنگی نواحی گردشگری تاکید شده بود. در نتیجه یافته های این پژوهش با یافته های پژوهش ذکر شده همسو می باشد.

فرضیه ۴: ظرفیت های اقتصادی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه تاثیرگذار است. فرضیه ۴ بر این بود که ظرفیت های اقتصادی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه تاثیرگذار است. این فرضیه با ضریب مسیر ۰.۰۷۹ و در سطح معنا داری ۰.۰۰۰ تایید می گردد. این فرضیه با یافته های (نصیری و همکاران، ۲۰۱۶) نتایج این پژوهش ها نیز نشان داده که هرچه بتوان میزان ظرفیت ها و منابع اقتصادی را بیشتر برآورده کرد به همان میزان زیرساخت های مورد نیاز یک مقصد گردشگری افزایش می یابد

فرضیه ۵: ظرفیت های اجتماعی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه تاثیرگذار است. فرضیه ۵ بر این بود که ظرفیت های اجتماعی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه تاثیرگذار است. که این فرضیه با ضریب مسیر ۰.۲۱۵ در سطح معنا داری ۰.۰۰۵ رد می گردد. این یافته ها با یافته های (خوشکام، ۲۰۱۶) همسو است.

فرضیه ۶: ظرفیت های فرهنگی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه تاثیرگذار است. فرضیه ۶ بر این بود که ظرفیت های فرهنگی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری منطقه تاثیرگذار است. که این فرضیه با ضریب مسیر ۰/۵۱۳ در سطح معنا داری ۰.۰۰۱ تایید می گردد. این یافته ها با یافته های (خوشکام، ۲۰۱۶) همسو است. این پژوهش ها نیز بر اهمیت ظرفیت های فرهنگی گردشگری بر زیرساخت های گردشگری تاکید کردند.

فرضیه ۷: زیرساخت های گردشگری بر امکانات گردشگری منطقه تاثیر مستقیم دارند.

فرضیه ۷ بر این بود که زیرساخت های گردشگری بر امکانات گردشگری منطقه تاثیر مستقیم دارند. که این فرضیه با ضریب مسیر ۰/۶۰۰ و در سطح معنا داری ۰.۰۰۰ تایید می گردد. این یافته ها با یافته های (اوزتورک، ۲۰۱۶) همسو است که در این پژوهش عنوان شد که بدیهی است بدون زیرساخت ها و توان های بالقوه و بالفعل هر منطقه، امکان برنامه ریزی و پیش بینی وجود نخواهد داشت.

فرضیه ۸: امکانات گردشگری منطقه موجب توسعه گردشگری شهر چاگان می شوند.

فرضیه ۸ بر این بود که امکانات گردشگری منطقه موجب توسعه گردشگری شهر چاگان می شوند. که این فرضیه با ضریب مسیر ۰.۸۶۰ در سطح معنا داری ۰.۰۰۰ تایید می گردد. این یافته ها با یافته های (اوزتورک، ۲۰۱۶) همسو است. که در این پژوهش نیز عنوان شده که هرچه میزان امکانات به منظور انجام فعالیت های گردشگری بیشتر باشد در نتیجه به همان میزان احتمال توسعه فعالیت های گردشگری وجود خواهد داشت.

نتیجه گیری

امروزه گردشگری به عنوان یکی از بخش های پیشرو در اقتصاد جهانی شناخته می شود و منبع عظیمی از درآمدها، اشتغالزایی، صادرات و مالیات را ارائه می کند، در این میان، کشورهایی که به متنوع سازی اقتصاد روی آورده اند و می خواهند خود را از اقتصاد تک پایه ای برهانند در جستجوی شناخت راه های آن یا خلق راه ها و روش های جدیدند. یکی از این روش ها گردشگری است که اغلب کشورها به ویژه کشورهایی که به لحاظ موقعیت مکانی از این مزیت برخوردارند، آن را در برنامه های توسعه ی ملی خود گنجانده اند تا از این طریق بتوانند فرآیند توسعه ی ملی خود را سرعت بخشند. اما توسعه گردشگری همانند توسعه جهانی، توجهی به عناصر و بسترهای ایجادکننده این صنعت نداشته و با هدف سودآوری و افزایش رفاه اجتماعی آثار مخربی را به همراه داشته است. به همین دلیل در این میان تصویر نادرست و نامناسبی از رابطه گردشگری و محیط به جا گذاشته است. با توجه به این مهم رشد و توسعه

اقتصادی- اجتماعی منطقه‌ای اجتناب‌ناپذیر است، اما با توجه به اصل توسعه پایدار، حفاظت از منابع طبیعی و فرهنگی باید همواره مدنظر قرار گیرد در نتیجه در این تحقیق بررسی و تحلیل فعالیت گردشگری دهکده فرهنگی- تفریحی چادگان با رویکرد آینده‌نگری مورد نظر قرار گرفت. رویکرد آینده‌نگری به طور کلی بدان معناست که ساکنان امروز اجتماع محلی، روستا، شهر و کشور مفروض آن‌چنان زندگی کنند و توسعه یابند که نسل‌های بعدی نیز به زندگی قابل قبولی ادامه دهند و بدیهی است چنین تعریفی نشان می‌دهد که توسعه اولاً صرفاً مقوله‌ای اقتصادی نیست و ثانیاً هر نوع توسعه‌ای قابل قبول نمی‌تواند باشد.

با چنین تعریفی مشخص می‌شود که جهانگردی نیز تمامی انواع گردشگری را مورد تأیید قرار نمی‌دهد و براساس ویژگی‌های منحصر به فرد هر منطقه و مشخصات فعالیت‌های هر پروژه گردشگری، آثار مثبت، یا منفی اجرا و بهره‌برداری از طرح متفاوت خواهد بود. بنابراین با علم به این که ناگزیر به ایجاد تغییرات در محیط طبیعی خود هستیم، موظف به انتخاب متبخرانه توسعه‌هایی نیز هستیم که متناسب با توان فعلی و آتی محیط باشد. همچنین در فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت سرزمین برای توسعه پایدار، نیاز به ارزیابی استراتژی‌های توسعه با تأکید بر پایداری بر محیط‌زیست در طرح‌ها و پروژه‌ها هستیم. طراحی و تدوین مدل آینده‌نگر توسعه گردشگری یکی از متداول‌ترین و مناسب‌ترین روش‌های علمی برای جلوگیری از خطرهای محیط‌زیستی با عنایت به رشد و توسعه اقتصادی- اجتماعی بوده و سعی در تهیه راهکارهای علمی برای اجرای پروژه‌هایی، با توجه به حساسیت‌های محیط‌زیستی و جلوگیری از اجرای پروژه‌های آسیب‌رسان دارد که با توجه به یافته‌ها و نتایج پژوهش پیشنهاد‌های زیر مطرح می‌گردد:

۱. بررسی استفاده از پتانسیل‌های اقتصادی منطقه به منظور افزایش توان توسعه گردشگری منطقه.
۲. ترغیب نهادهای دولتی به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های گردشگری به منظور توسعه گردشگری پایدار

۳. ارائه تسهیلاتی به مردم محلی و ذینفعان به منظور توانمندسازی جامعه محلی

۴. آشنا سازی مردم محلی از سیاست‌گذاری‌های گردشگری به منظور افزایش نقش آنها

۵. تمرکز بر جاذبه های گردشگری و استفاده از قابلیت های نوین رسانه های اجتماعی در ارائه یک محصول با کیفیت به گردشگران، در این زمینه پیشنهاد می شود که بر روی بروز رسانی ها و اتکا بر برند گردشگری چادگان تمرکز بیشتری شود.

۶. افزایش سطوح همکاری در میان کسب و کارهای چادگان چرا که کسب و کارها یکی از مهم ترین و موثرترین خدمات گردشگری یک شهر به منظور توسعه پایدار گردشگری به شمار می روند.

۷. برگزاری نشست ها و همایش هایی پیرامون توسعه گردشگری پایدار در منطقه

۸. برگزاری نشست ها و همایش هایی پیرامون آینده نگردی در منطقه

منابع

- اسماعیل زاده، حسن و صرافی، مظفر و توکلی نیا، جمیله (۱۳۹۰)، تحلیلی بر رویکردهای توسعه گردشگری در اجتماعات محلی، علوم محیطی، دوره ۹، شماره ۲، صص: ۱۱۹-۱۴۲.
- کاظمی، مهدی (۱۳۸۵)، گردشگری، محیط و چالش‌های توسعه گردشگری پایدار برای کشورهای در حال توسعه، فصلنامه علوم مدیریت ایران، دوره ۱، شماره ۳، صص: ۸۹-۱۱۸.
- محمدی ده‌چشمه، م. و زنگی‌آبادی، ع. ۱۳۸۷. امکان‌سنجی توانمندی‌های اکوتوریسم استان چهارمحال و بختیاری به روش SWOT، مجله محیط‌شناسی، سال سی و چهارم، شماره ۴۷: ۱-۱۰.
- مجموعه گزارشات گردشگری دهکده فرهنگی-تفریحی زاینده رود، ۱۳۹۵، وابسته به شرکت زاینده رود.
- Abdi, H., Chin, W. W., Vinzi, V. E., Russolillo, G., & Trinchea, L. (2013). *New perspectives in partial least squares and related methods*: Springer.
- Barclay, D., Higgins, C., & Thompson, R. (1995). The partial least squares (PLS) approach to causal modeling: Personal computer adoption and use as an illustration. *Technology studies*, 2(2), 285-309.
- Campón-Cerro, A. M., Hernández-Mogollón, J. M., & Alves, H. (2016). Sustainable improvement of competitiveness in rural tourism destinations: The quest for tourist loyalty in Spain. *Journal of Destination Marketing & Management*.
- Chin, W. W. (1998). The partial least squares approach to structural equation modeling. *Modern methods for business research*, 295(2), 295-336.
- Ciegis, R., et al. (2009). "The concept of sustainable development and its use for sustainability scenarios." *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*(2): 28-37.
- Esposito Vinzi, V., Chin, W. W., Henseler, J., & Wang, H. (2010). *Handbook of partial least squares: Concepts, methods and applications*.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing research*, 39-50.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a silver bullet. *Journal of Marketing theory and Practice*, 19(2), 139-152.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing. *Advances in international marketing*, 20(1), 277-319.
- Jurowski, C., et al. (1997). "A theoretical analysis of host community resident reactions to tourism." *Journal of Travel Research* 36(2): 3-11
- Khoshkam, M., Marzuki, A., & Al-Mulali, U. (2016). Socio-demographic effects on Anzali wetland tourism development. *Tourism management*, 54, 96-106.
- Loorbach, D. and J. Rotmans (2006). *Managing transitions for sustainable development*, Springer.
- Nasiri Hendeh Khaleh, E., Hadavi, F., & Zamani, M. (2016). Identification of the Relationship between Tourism Industry Development and Economic Growth of Zanzan Province. *Journal of Urban Economics and Management*, 4(15), 75-94.

- Ozturk, I. (2016). The relationships among tourism development, energy demand, and growth factors in developed and developing countries. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 23(2), 122-131.
- Omer, A. M. (2008). "Energy, environment and sustainable development." *Renewable and sustainable energy reviews* 12(9): 2265-2300
- Simpson, K. (2001). Strategic planning and community involvement as contributors to sustainable tourism development. *Current Issues in Tourism*, 4(1), 3-41.
- Stavros, J., Cooperrider, D., & Kelley, D. L. (2003). Strategic inquiry appreciative intent: inspiration to SOAR, a new framework for strategic planning. *AI Practitioner*. November, 10-17.
- Wilson, S., Fesenmaier, D. R., Fesenmaier, J., & Van Es, J. C. (2001). Factors for success in rural tourism development. *Journal of Travel Research*, 40(2), 132-138.